

1989, 16. října – Sdělení VONS č. 1090 „Postih Ivana Šreka“ o stíhání Ivana Šreka pro přečin proti veřejnému pořádku za účast na demonstraci v Praze proti stavbě koksovny ve Stonavě, postoupení jeho věci obvodním prokurátorem pro Prahu 1 k projednání jako přestupku a o jeho nezákonném věznění v cele předběžného zadržení.

Dne 5. 10. 1989 v 17.30 hod. byl v Praze při účasti na manifestaci proti výstavbě koksovny ve Stonavě zadržen Ivan Šrek, nar. 22. 10. 1957, topič, bytem Národní 16, Praha 1. Bylo mu vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6a zák. o přečinech, jehož se měl dopustit tím, že opakovaně odmítal předložit občanský průkaz ke kontrole a ve snaze zabránit svému předvedení si na ulici lehl na zem. Podle svědectví očitých svědků však Ivan Šrek občanský průkaz předložil ihned po vyzvání a na zem si nelehl, nýbrž na chvíli upadl, když byl násilím vlečen do policejního vozu. Slovně však předvedení odmítal s tím, že se na vyzvání dostaví na oddělení VB sám. Ivan Šrek byl umístěn v cele předběžného zadržení v Praze na Pankráci v blízkosti hotelu Fórum.

Obvodní prokurátor pro Prahu 1 JUDr. Karel Florian, který dne 6. 10. 1989 obdržel od orgánů VB zprávu o výsledku objasňování, téhož dne v 16 hodin odevzdal věc národnímu výboru k projednání přestupku. Opomenul však současně propustit Ivana Šreka na svobodu a uvědomit ho o svém rozhodnutí.

Ivan Šrek byl z cely předběžného zadržení propuštěn až 9. 10. v 10.30 hod. poté, co byl na oddělení Městské správy SNB vyslechnut pracovníkem odboru vnitřních věcí ONV pro Prahu 1, který upozornil na nezákonnost jeho zadržování. V důsledku postupu obvodního prokurátora pro Prahu 1 a orgánů VB byla osobní svoboda Ivana Šreka omezována po dobu 89 hodin, z toho 66 a půl hodiny zcela nezákonně.

S Ivanem Šrekem je současně vedeno přestupkové řízení i pro jeho účast na předchozí manifestaci na protest proti výstavbě stonavské koksovny,¹ která se konala v Praze dne 13. 9. 1989.

Informace o Chartě 77, r. 12, 1989, č. 19, s. 5.

POZNÁMKY

¹ Koksovna ve Stonavě měla být podle původních parametrů největší v zemích RVHP. S její výstavbou se začalo v roce 1976, ale již následující rok byly práce pro nedostatek financí zastaveny. Pokračovalo se v nich až v roce 1987, přičemž na plný výkon měla koksovna jet teprve v roce 1999. Nový závod, připomínající svým charakterem megalomanské projekty 50. let, se měl rozkládat na ploše 60 m². Negativně by zasáhl životní prostředí sedm kilometrů vzdáleného Těšína a vzhledem k převládajícím větrům by vážně ohrozil i okresní město Karviná.

Proti stavbě koksovny se zvedla silná vlna kritiky jak v Československu, tak v sousedním Polsku (koksovna byla vzdálena pouhé dva kilometry od československo-polských hranic). Počátkem září 1989 byl založen Severomoravský ekologický klub, který si právě boj proti stonavské koksovně kladl za svůj hlavní úkol. Stavbu odsoudili i mluvčí Charty 77 Tomáš Hradílek, Dana Němcová a Alexandr Vondra ve svém dopisu vládě ČSSR a Ministerstvu vnitra a životního prostředí ČSR z 8. 8. 1989 (dokument Charty 77 č. 53/89). Viz CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 2, Praha 2007, s. 1146–1147. Na protest proti stavbě stonavské koksárny byly uspořádány především z iniciativy Nezávislého mírového sdružení 13. 9. a 5. 10. 1989 v Praze dvě demonstrace.

V průběhu demonstrace 5. října, které se zúčastnilo zhruba 150 osob, byla vedle Ivana Šreka zadržena i Lenka Marečková, která zde četla texty týkající se stavby. Marečková byla po třech hodinách propuštěna na svobodu. Tato druhá demonstrace měla vedle Prahy proběhnout paralelně v české i polské části Těšína. Zatímco v polském Těšíně se sešlo zhruba 300 osob, ke kterým promluvili mj. dva poslanci Sejmu a jeden senátor, Český Těšín připomínal obležené město. Náměstí ČSLA, kde se měla konat první část demonstrace, bylo policejně zcela uzavřeno. Příslušníci SNB legitimovali občany a dvanáct z nich na několik hodin zadrželi. Viz text „Ekologické manifestace“ in: *Informace o Chartě 77, r. 12, 1989, č. 18, s. 17*. K problematice stavby stonavské koksovny a odporu proti ní viz dále VANĚK, Miroslav: *Nedalo se taďy dýchat. Ekologie v českých zemích v letech 1969–1989*, Praha 1996, s. 128–129.